

השי"ת לארך ימים ושנים טובות לבשר טוב בעניני תורה ומצות ומפעולותיו בזה בסביבתו.

בברכה.

נ.ב. בודאי ידוע לו ממנהג קדמונים לומר בכל יום אחר התפלה הקאפיטל תהלים המתאים למספר שנתיו, ומקיים כן.

ממנהג קדמונים לומר . . הקאפיטל תהלים המתאים למספר שנותיו: ראה סה"ש תש"ד ע' 162. אג"ק אדמו"ר מהור"צ ח"י אגרת ג'שנה (ע' נג). ובכ"מ.

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

החתן הרה"ת לוי והכלה מרת מנוחה מינדל שיחיו לברטוב

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

כ"ג שבט, ה'תשע"ט

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק וזוגתו מרת רחל שיחיו לברטוב

הרה"ת ר' יצחק וזוגתו מרת דבורה זיסל שיחיו רסקין

ולזכות זקניהם שיחיו

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ משפטים, מבה"ח אדר, ה'תשל"ב

חלק א – יוצא-לאור לש"פ משפטים, מבה"ח אד"ר, ה'תשע"ט

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

הוספה

בי"ה. יז' אייר תשט"ו
ברוקלין

שלום וברכה!

קבלתי ידיעה מהרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מוה"ר... אשר בריאות כבודו אינה בשלימות, ובעת רצון אזכירו על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר צוקללה"ה נבגי"מ זי"ע להטבת הבריאות שלו, וכן שבקרוב יבשר בעצמו בכתיבה בעצמו מהטבת בריאות זוגתו... תחי".

ובודאי למותר לעוררו על פסק תורתנו הקי תורת חיים אשר היות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא (רמב"ם הלכות דיעות ריש פרק ד'), וכבר ידועה תורת הבעש"ט ששמענוה כמה פעמים מכ"ק מו"ח אדמו"ר, כי תראה חמור שונאך — כאשר תסתכל בהחומר תראה שהוא שונאך, ורובץ תחת משאו — אלה התורה ומצות, ובכל זה מסיים הבעש"ט בתורתו, עזוב תעזוב עמו, שצריך לעוזרו את הגוף ולעבוד את השי"ת דוקא עמו ולא ע"י תעניות וסיגופים, שזהו ג"כ היסוד לכמה הוראות של נשיאנו הקי שציוו להשייכים אליהם והשומעים בקולם לשמור על בריאות הגוף, ובמקרה שאם הבריאות אינו בשלימות, ועל זה נאמר ורפא ירפא, **שהתורה** נתנה רשות לרפא לרפאות, ציוס שימלאו כהוראת הרופאים כיון שזהו בנתינת רשות תורתנו הקי, וכמבואר גם כן בכמה דינים בשולחן ערוך בהלכות שבת וכיו"ב. ותקותי חזקה שגם כבודו עושה כהני"ל, וכתוב מפורש הוא בתורה השמר לך ושמור נפשך מאד, וזהו גם כן סיוס כל ד' חלקי השו"ע (חו"מ בסופו), ומסיים שם והנהוה עליו תבוא ברכת טוב, ויצליחו

תורת חיים: נוסח התפלה (ברכת שים שלום).

תורת הבעש"ט ששמענוה... מכ"ק מו"ח אדמו"ר: ראה "היום יום" כח שבט. כש"ט בהוספות סכ"א. וש"נ.

כי תראה חמור שונאך... רובץ תחת משאו... עזוב תעזוב עמו: משפטים כג, ה. ורפא ירפא, שהתורה נתנה רשות לרפא לרפאות: שם כא, יט. ברכות ס, סע"א. וש"נ. בכמה דינים בשולחן ערוך בהלכות שבת: ראה — לדוגמא — שו"ע אדה"ז או"ח סשכ"ח ס"י. וש"נ. וראה גם אג"ק ח"ט אגרת ב'תתקג. ח"י"ד אגרת ד'תתקסב. ח"י"ז אגרת ו'רמד. ובכ"מ. וכתוב מפורש... השמר לך ושמור נפשך מאד... (חו"מ בסופו): ואתחנן ד, ט. שו"ע (ואדה"ז) חו"מ הל' שמירת נפש סתכ"ז ס"ח (ס"ג).

ומסיים שם: ס"י; ושם: "כל העובר על דברים אלו... ואמר הריני מסכן את עצמי... מכין אותו מכת מרדות, והנהוה מהם עליו תבא ברכת טוב".

פתח דבר

לקראת ש"פ משפטים, מבה"ח אדר ראשון הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתועדות ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר, ה'תשל"ב, הנחה בלתי מוגה (חלק שני י"ל אי"ה לש"פ תרומה).

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכנינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום ההילולא כ"ב שבט, ה'תשע"ט,
שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע,
תשעים שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית נ"ע זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2019 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5779 • 2019

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

כח, כמארז"ל⁶⁶ "בן עשרים לרדוף (שקשור עם ענין הכח*) , בן שלושים לכח" — לגבי מי שמתקרב לבן ששים, שאז נעשה חילוק באין ערוך לגבי דיני ערכין⁶⁷, ואין להשוות את כחו לכחו של בן עשרים.

ומזה מובן בנוגע להאמור לעיל שכל אחד מישאל ראוי להיות "יוצא צבא בישראל" ולכבוש את העולם, שענין זה שייך ביותר לצעירים, ועליהם מוטלת האחריות בנוגע לכיבוש העולם כו'.

ועד"ז בנוגע לאלו שעמהם צריכים לפעול — שעיקר ההשתדלות המאמץ והיגיעה צ"ל בנוגע לפעולה עם הצעירים, ולא כטעות העולם שיותר קל לפעול על מבוגרים, אלא אדרבה: עם צעירים יכולים לפעול הרבה יותר, כדברי הגמרא⁶⁹ "אשרי מי שעושה תשובה כשהוא איש" (כשהוא בחור בכחו), כך, שאינו דומה קירובו של צעיר לתומ"צ לקירובו של מבוגר כו'. ואשרי חלקם של אלו המתעסקים עם הזולת ובפרט עם הצעירים לקרבם כו', ובודאי יצליחו בזה, ויזכו לראות פירות ופירי פירות כו'⁴⁵.

וכאשר יפעלו שכל אחד מישאל יכנס בצבא ה', וכולם יחד יכבשו את העולם — אזי יקויים מ"ש בסיומה של פרשת שקלים: "לכפר על נפשותיכם"⁷⁰, ולא רק כפרה ומחילה וסליחה על חטאים, אלא גם הענין היותר נעלה בכפרה — שנעשה מרוצה וחביב לפניו ית' כקודם החטא⁷¹, וכמ"ש הרמב"ם⁷² ש"צועק ונענה מיד שנאמר⁷³ והי' טרם יקראו ואני אענה", וכמ"ש לפנ"ז⁷⁴ ש"כבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה .. ומיד הן נגאלין" (כפי שמבאר רבינו הזקן באגה"ת⁷⁵), בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

* * *

יא. מאמר (כעין שיחה) ד"ה כי תשא גו'.

* * *

(* כדמוכח מזה שאז יוצא צבא, וראה פי' מחור"ו והגר"א. ופרש"י צע"ג (והיפך דמחור"ו שהוא תלמידו), ועיין שה"ג דעות האם הוא לרש"י⁶⁸. וראה ב"ר פי"ד, ז: "עלם .. ככני כ' שנה".

בס"ד. שיחת ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר, ה'תשל"ב.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א קידש על היין.

א. קריאת פרשת שקלים היא לזכר מחצית השקל שהי' כל אחד מישאל צריך ליתן ללשכה בזמן שביהמ"ק הי' קיים עבור קרבנות הציבור (ושאר עניני ציבור)¹.

[וענין זה התחיל בזמן משה רבינו, בהיות בני" במדבר (לא כמו כו"כ מצוות שקיומן התחיל רק לאחר הכניסה לארץ), ובזמן משה רבינו גופא, עוד לפני שהיתה העבודה דהקרבת הקרבנות במשכן ("דאקרי מקדש") — שהרי ממחצית השקל נעשו אדני המשכן, כמובא בפרש"י² ש"נתנו כל אחד מחצית השקל, ועלה למאת הככר, שנאמר⁴ וכסף פקודי העדה מאת ככר וגו' (כהמשך הכתוב⁵: "בקע לגלגלת מחצית השקל .. לשש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות וחמשים", וכפי שמבאר רש"י פרטי החשבון), ומהם נעשו האדנים, שנאמר⁶ ויהי מאת ככר הכסף וגו'"].

וקריאה זו נקבעה לשבת שלפני ר"ח אדר (או בשבת ר"ח אדר — כשר"ח אדר חל בשבת) — כי, "באחד באדר משמיעין על השקלים"⁷, ולכן, ביום השבת שלפנ"ז, שהוא "יום הכניסה"⁸ (שבו מתכנסין כל העם לבית-הכנסת), קורין בתורה הפרשה שבה נאמר הצינוי דנתינת מחצית השקל (וכמו שבשבת שלפני ר"ח מברכים את החודש, זכר לקידוש החודש בזמן שביהמ"ק הי' קיים, כמו כמה ענינים שעושים "זכר למקדש").

ב. ובענין זה רואים דבר פלא:

בצינוי דנתינת מחצית השקל נאמר⁹: "זה יתנו .. מחצית השקל .. כל העובר על הפקודים מכן עשרים שנה ומעלה".

והנה, התנאי ד"בן עשרים שנה ומעלה" נאמר גם במנין בני"י¹⁰, אבל שם ישנו תנאי נוסף: "כל יוצא צבא בישראל", ומובן, שכדי להיות "יוצא צבא" לא מספיק הגיל ד"בן עשרים שנה", אלא צריכים להיות ראויים לכך גם מצד בריאות הגוף כו', שהרי בעל מום אסור אינו יוצא

(1) ראה חנוך מצוה קה.	(6) שם, כז.
(2) עירובין ב, א. וש"נ.	(7) מגילה יג, סע"ב. וש"נ.
(3) תשא ל, טו.	(8)
(4) פקודי לט, כה.	(9) תשא שם, יג"ד.
(5) שם, כו.	(10) במדבר א, ג. ועוד.

(66) אבות ספ"ה.	(71) תניא אגה"ת רפ"ב.
(67) בחוקותי כז, ז.	(72) הלי' תשובה פ"ז ה"ז.
(68) ראה תר"מ חנ"ג ע' 177. וש"נ.	(73) ישע"י סה, כד.
(69) ע"ז יט, א (ובפרש"י).	(74) שם ה"ה.
(70) תשא ל, טר"טז.	(75) פי"א.

למלחמה¹¹ (וכן "הירא ורך הלבב" ש"ילך וישוב לביתו"¹²). ואף שציווי זה נאמר רק בספר דברים — הרי יש דעה ש"כללות ופרטות נאמרו בסיני", ולכל הדעות "כללות נאמרו בסיני"¹³.

וכיון שמספר בני "מבן עשרים שנה ומעלה" שנתנו מחצית השקל שוה למספר ד"יוצאי צבא בישראל" — "שש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות וחמשים"¹⁴ — נמצא, שכל בני מבן עשרים שנה ומעלה היו ראויים להיות יוצאי צבא, היינו, שאצל כולם היתה בריאות הגוף בשלימות, ולא הי' אפילו אחד מהם שיהי' אצלו איזה חסרון בבריאות הגוף.

והרי זה דבר פלא שלמעלה מדרך הטבע לגמרי — שבמספר גדול ביותר של בני, למעלה מששים ריבוא, לא הי' אפילו אחד שיחסר אצלו בבריאות הגוף, אלא אצל כולם היתה בריאות הגוף בשלימות, וכולם היו ראויים להיות יוצאי צבא בישראל¹⁵.

ולהעיר:

ע"פ תורה יש חילוקי דרגות אצל בני — הן החילוק שבין השבטים, שהרי אינו דומה שבט יהודה שמקום חנייתו הי' בסמיכות למשה רבינו¹⁶, לשבטים שחנו בריחוק מקום, ועד לשבט דן, ירוד שבשבטים¹⁷, שהי' "מאסף לכל המחנות"¹⁸; והן החילוק בכל שבט גופא בין נשיא השבט לשאר אנשי השבט, שביניהם היו "שרי אלפים שרי מאות שרי חמישים ושרי עשרות"¹⁹, ועד לאלו שעליהם היו ממונים ה"שרי עשרות".

ואעפ"כ, למרות חילוקים הנ"ל שיש בהם נפק"מ בנוגע לכמה ענינים חשובים, הנה בנוגע לענין ד"יוצא צבא בישראל" שוים כל בני "מבן עשרים שנה ומעלה", וכולם ראויים לצאת למלחמה כו', לעבור את ה"מדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב"²⁰, עם "ארון ברית ה'"²¹, באופן ד"קומה ה' ויפוצו אויבך וינסו משנאיך מפניך"²², ולבוא אל "ארץ נושבת" (כלשון הכתוב בפ' בשלח²³), "ארץ טובה ורחבה"²⁴.

ג. וע"פ האמור כמ"פ שכל ענין בתורה מהוה הוראה לכל הזמנים, וכהלשון בתניא²⁵: "התורה היא נצחית", והיינו, שאפילו בזמן שאין

המנהג דנתינת מחצית השקל בערב פורים [על יסוד דברי הגמרא²⁶ "גלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהן לשקליו, והיינו דתנן באחד באדר משמיעין על השקלים"] הוא (לכמה דעות) מבן י"ג ומעלה, ועד שיש נוהגין שהאב נותן מחצית השקל גם עבור הילדים שלפני בר מצוה, וגם עבור הנשים (והבנות)²⁷.

ונמצא שיש מעלה בזמן הזה לגבי הזמן של משה — שבזמן משה היו הגבלות בנתינת מחצית השקל, ואילו בזמן הזה שייך הענין דמחצית השקל לכולם, כמו בענין הקרבנות, שבזמן משה היו בזה הגבלות, ואילו בזמן הזה שייך ענין הקרבנות (ע"י תפלה) לכולם.

ט. ועפ"ז ניתוסף גם בהאמור לעיל שכל אחד מישראל "מבן עשרים שנה ומעלה" ראוי להיות "יוצא צבא בישראל" ולכבוש את העולם — שגם אלו שהם בני י"ג שנה ומעלה יכולים להיות "יוצאי צבא" ולכבוש את העולם.

ויתירה מזה — שגם נשים יכולות לכבוש את העולם, כי, אע"פ ש"איש דרכו לכבוש ואין אשה דרכה לכבוש"²⁸, אלא "כל כבודה בת מלך פנימה"²⁹, הרי כיון שהאשה היא "עזר כנגדו"³⁰, יש לה חלק בפעולתו של האיש בכיבוש העולם. ושניהם יחדיו פועלים הענין ד"ושכנתי בתוכם"³¹ בכל בית בישראל³².

ולכל לראש צריך לכבוש את הד' אמות שלו, וגם חוץ לד' אמותיו — לקרב יהודים נוספים, מבלי הבט על החיצוניות שלהם — "אל תבט אל מראהו"³², אלא יש להביט עליו כפי שהוא מצד נשמתו, ולהתעסק עמו באופן ד"ואהבת לרעך כמוך"³³, היינו, שאהבה אל הזולת צריכה להיות כמו אהבת עצמו, שהיא באופן ש"על כל פשעים תכסה אהבה"³⁴.

וענין זה שייך לכל אחד מישראל, וכיון ש"אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו"³⁵, בודאי ניתנו לו כחות על זה כו'³⁶.

י. ויש להוסיף שענין זה נוגע במיוחד לצעירים:

הענין ד"יוצא צבא" — שייך יותר לצעירים שהם בעלי כח, וכמובן שאינו דומה מי שהוא "בן עשרים שנה ומעלה" — שאז יש ריבוי

(11) ראה ספרי ופרש"י פ' שופטים כ, א.

(12) שופטים שם, ח.

(13) חגיגה ו, סע"א ואילך. וש"נ.

(14) פקודי שם, כו. במדבר שם, מו.

(15) ראה גם אוה"ח במדבר א, כ.

(16) ראה פרש"י שם ג, לח.

(17) ראה פרש"י ויקהל לה, לד.

(18) בהעלותך יו"ד, כה.

(19) יתרו יח, כא-כה.

(20) עקב ח, טו.

(21) בהעלותך שם, לג.

(22) שם, לה.

(23) טז, לה.

(24) שמות ג, ח"ו. ועוד.

(25) רפי"ז.

(57) ראה נטעי גבריאל הל' פורים רפכ"ז.

(58) יבמות סה, ב.

(59) תהלים מה, יד.

(60) בראשית ב, יח-כ.

(61) תרומה כה, ח.

(62) שמואל-א טז, ז.

(63) קדושים יט, יח.

(64) משלי יו"ד, יב.

(65) ע"ז ג, סע"א.

— ובפרט ביום הש"ק שבו קוראים ענין זה בתורה [והרי ענין הקריאה בתורה הוא באופן "שקורא להקב"ה לבוא אליו כביכול כאדם הקורא לחבירו . . וכבן קטן הקורא לאביו"⁵⁰], וגם ההפטר קשורה עם ענין זה, ועד שעל שם זה נקרא יום השבת כולו, ומזה מובן שבזמן זה מודגשת הוראה זו ביתר שאת וביתר עוז —
שכל אחד מישראל ידע שהוא ראוי להיות "יוצא צבא בישראל", ולכבוש את העולם.

וענין זה נעשה בכחו של משה רבינו — עליו נאמר "כי תשא" (לשון יחיד), ולכן הרי זה שייך לכל אחד שהוא מצאן מרעיתו של משה, ויש בו ניצוץ משהי⁵¹, ובכח זה יכול לעבור את ה"מדבר", ולכבוש את העולם כו'.
ובזה נכללת גם הפעולה בעולם לבטל המעמד ומצב של הגלות, ולפעול בקרוב ממש ביאת משיח צדקנו — שגם ענין זה קשור עם "כי תשא", שקאי על משה רבינו, "גואל ראשון", וכן על משיח, "גואל אחרון"⁵², שאז יהי' המנין האחרון, כמ"ש⁵³ "עוד תעבורנה הצאן על ידי מונה", ואז "תרום"⁵⁴ קרן ישראל⁵⁵.

* * *

ח. בנוגע לקרבנות — שעבורם נתנו מחצית השקל — ישנם כמה הגבלות, שהרי רק כהן יכול להקריב קרבנות, ורק תמים כו'⁵⁵, והיינו, שהקרבנות הקרבנות אינו ענין ששייך לכל אחד מישראל; והרי החילוק שבין כהן לשאר בניי אינו רק מצד הגוף, אלא גם מצד הנשמה, כך, שאין זה ענין שיכולים לומר עליו שמצד הנשמה הרי זה שייך לכל אחד מישראל (כמו הענין ד"יוצא צבא בישראל", כנ"ל).

ואעפ"כ, ענין הקרבנות כפי שהוא בזמן הזה, שייך לכל אחד מישראל, שהרי "תפלות כנגד קרבנות תקנום"⁵⁶, ובענין התפלה אין חילוקים בין בניי, אלא כולם חייבים בתפלה, ועי"ז יש אצל כל ישראל המעלה שבענין הקרבנות.

ועד"ז מצינו בנוגע למחצית השקל גופא — שאע"פ שבזמן משה הי' החיוב דנתינת מחצית השקל רק "מבן עשרים שנה ומעלה", הרי בזמן הזה

(50) תניא ספ"ז. (51) שם רפמ"ב. (52) ראה שמור"ר פ"ב, ד"ו. דב"ר ספ"ט. (53) זח"א רנג, א. א. שער הפסוקים ויחי מט, יו"ד. (54) ב"ב יו"ד, ב. (55) ראה רמב"ם הל' ביאת המקדש רפ"ו. (56) תר"א משפטים עה, ב. (57) ירמ"י לג, יג. וראה תנחומא תשא ט. במדב"ר פ"ב, יא. וש"נ. (58) ב"ב יו"ד, ב. (59) ראה רמב"ם הל' ביאת המקדש רפ"ו. (60) ברכות כו, א"ב.

ביהמ"ק קיים, בגלות ובחורן לארץ, בדור יתום ובעקבתא דמשיחא, הנה כל זמן שלומדים תורה, יש בכל ענין בתורה הוראה נצחית, בכל זמן ובכל מקום — הרי מובן שגם הענין האמור שכל בניי מבן עשרים שנה ומעלה היו יוצאי צבא בישראל, ללא חסרון בבריאות הגוף, מהוה הוראה ולימוד גם בנוגע לזמן הזה.

ולכאורה אינו מובן: איך אפשר לומר שהמעמד ומצב שהי' בזמן משה רבינו, שכל אחד מישראל מבן עשרים שנה ומעלה הי' ראוי להיות יוצא צבא בישראל, שייך גם בנוגע לזמן הזה?!

והגע עצמך:

דורו של משה רבינו הי' דור דעה²⁶, והם היו אוכלי המן — כמדובר בהתועדות שלפנ"ז²⁷ גדול העילוי דאכילת המן, שהגוף הגשמי הי' ניזון מ"לחם מן השמים", שזהו חידוש גדול יותר מהמעמד ומצב דלעתיד לבוא, שאז לא יהי' אכילה ושתי', ויהיו ניזונים מזיו השכינה, ואילו באכילת המן נמשך "לחם מן השמים" באכילה גשמית במדידה גשמית ("עומר לגלגלת"²⁸, "העומר עשירית האיפה הוא"²⁹) בגוף גשמי (ע"י כלי העיכול).

ואח"כ נכנסו בניי לארץ ישראל, וזכו לבנין ביהמ"ק כו' — כפי שנמשך במשך כו"כ דורות.

ולאח"ז התחיל ענין הגלות, ובזה גופא היו פרטי הירידות כו', עד לזמן הזה, עקבתא דמשיחא, שנמצאים בגלות עמוק וחושך כפול ומכופל כו'.
וא"כ, איך אפשר לומר שהמעמד ומצב שהי' בזמן משה רבינו, מהוה הוראה בנוגע לזמן זה — הרי זה ענין שאין לו ערך ודמיון כלל?!

ד. ויובן ע"פ מאמר רבותינו נשיאינו הידוע³⁰, שרק הגוף נמצא בגלות, ואילו הנשמה אינה נמצאת בגלות כלל — שמזה מובן, שכאשר יהודי עושה נשמתו עיקר וגופו טפל, אזי אינו נמצא בגלות, שהרי העיקר אצלו היא הנשמה (והגוף נמשך אחר הנשמה), שלא נמצאת בגלות.

וענין זה נעשה ע"י לימוד התורה, כמארז"ל³¹ "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה", כי, כאשר יהודי לומד תורה, ובאופן ש"עוסק בתורה"³², אזי הוא מתעצם עם התורה, וכיון שע"פ תורה הנשמה היא העיקר והגוף הוא הטפל (כמבואר בתניא פרק ל"ב), אזי נעשה כן בפועל גם אצלו, שהעיקר היא הנשמה, ובמילא הרי הוא "בן חורין".

(26) ראה ויק"ר פ"ט, א. במדב"ר פי"ט, ג. (27) ראה סה"ש תרפ"ז ע' 170. וש"נ. (28) שיחת ש"פ בשלח ס" (לעיל ע' ...). (29) אבות פ"ו מ"ב. (30) ראה (31) אבות פ"ו מ"ב. (32) ראה

ואע"פ שהגוף מצד עצמו נמצא בגלות, שהרי עדיין לא באה הגאולה, ואפילו לא "אתחלתא דגאולה"³³, ואדרבה: נמצאים בחושך כפול ומכופל יותר מכמו שהי' בשנים שלפנ"ז — הרי זה רק בנוגע לעניני הגוף, משא"כ בנוגע לעניני הנשמה שאכן לא נמצאת בגלות.

ולכן יכולים ללמוד הוראות בנוגע לסדר ההנהגה בזמן הגלות מהענינים שהיו בזמן הבית או בזמן משה רבינו במדבר, כמו בנוגע להאמור לעיל שכל אחד מ"מבן עשרים שנה ומעלה" ראוי להיות "יוצא צבא בישראל" — כיון שהלימוד עתה הוא בנוגע לעניני הנשמה, והרי הנשמה לא הלכה מעולם בגלות, וגם לא עכשיו, כך, שזהו אותו מעמד ומצב כמו קודם הגלות.

ה. וזוהי ההוראה גם בנוגע לזמנינו זה:

כל אחד מישראל — ללא חילוק אם הוא שייך ל"ראשיכם שבטיכם" או ל"חוטב עציך" ו"שואב מימך"³⁴, אם הוא גדול בדיעת התורה או כמו תינוק קטן — אם הוא רק בן אברהם יצחק ויעקב [כולל גם גרים שנתגייירו כהלכה ונכנסו תחת כנפי השכינה, שגם הם בני אברהם, ולכן יכולים לומר "לאבותינו"³⁵, ועד שיחוסם גדול יותר כו', כידוע אגרת הרמב"ם³⁶ שכתב לעובדי הגר], ראוי הוא להיות "יוצא צבא בישראל", לצאת לצבא ולכבוש את העולם — "מלאו את הארץ וכבשוה"³⁷, ולעשותו דירה לו ית'.

ואע"פ שכאשר מביט סביבו יכול לחשוב לעצמו: כיצד יוכל לעשות מהעולם דירה לו ית' — הרי מדובר אודות עוה"ז הגשמי והחומרי, שהוא מלא קליפות כו' והרשעים גוברים בו³⁸, ויש צורך בעבודה קשה ביותר, עד למלחמה עצומה, כדי לפעול בירור וזיכוך בעניני העולם עד שיתעלו ויהיו כלים לאלקות, ואיך יוכל הוא להיות "יוצא צבא בישראל" ולכבוש את העולם, בה בשעה שבעשותו חשבון צדק רואה שהוא רחוק עדיין משלימות העבודה עם עצמו, "קשוט עצמך", וא"כ, איך יוכל להיות אצלו הענין ד"קשוט אחרים"³⁹ — הנה על זה אומרים לו, שכל החשבון הנ"ל הוא רק מצד חיצוניות הענינים, משא"כ מצד פנימיות הענינים:

בנוגע לעולם — הרי האמת אינה כמו שנראה בחיצוניות, וכמדובר

(ג.י. תש"ז) בהוספות לח"א ס"ט. תשובות

הרמב"ם (ירושלים תש"כ) כרך ב סרצ"ג.

(37) בראשית א, כח.

(38) תניא פ"ו. פכ"ד.

(39) ב"מ קז, סע"ב. וש"נ.

(33) ראה גם

(34) ר"פ נצבים.

(35) ירושלמי ביכורים פ"א ה"ד. רמב"ם

ה'ל' ביכורים פ"ד ה"ג.

(36) נדפסה ברמב"ם הוצאת שולזינגער

בהתוועדויות שלפנ"ז⁴⁰ שלאמיתתן של הענינים הנה העולם הוא "גן", ולא סתם "גן", אלא גנו של הקב"ה, כמ"ש⁴¹ "באתי לגני", "לגנוני כו' דעיקר שכינה בתחתונים היתה"⁴², וצריך רק ליתן אצבעו הקטנה, ואז יוכל להעלות את ה"אבן" ולהקדישה לה⁴³.

ובנוגע לעצמו — אין להתחשב עם המעמד ומצב שנראה בחיצוניות, כפי שהוא מצד הגוף [כולל גם הגוף שבנשמה, כידוע שבכל ענין יש נשמה וגוף, וא"כ, גם בנשמתו ישנו הגוף שבנשמה], אלא לידע את המעמד ומצב כפי שהוא בפנימיות הענינים, מצד הנשמה, שמעולם לא הלכה לגלות, ועד ש"גם בשעת החטא היתה באמנה אתו ית'⁴⁴ (לא רק "היתה באמנה" סתם, אלא "אתו ית'", שקשורה תמיד באלקות), ולכן, מבלי הבט על מעמדו ומצבו בעבר או בהווה, יש בכחו לפעול כל מה שדורשים ממנו, הן בנוגע לעבודתו בעצמו בלימוד התורה וקיום המצוות, והן בנוגע לפעולה בעולם, לכבוש את העולם לעשותו דירה לו ית'⁴⁵.

ו. ויש להוסיף בהלימוד מענין מחצית השקל:

אמרו רז"ל⁴⁶ שהקב"ה הראה למשה רבינו מטבע של אש.

והרי יש שני ענינים ב"אש" — ששורף ומכלה את כל הענינים הבלתי-רצויים, וכיחד עם זה, מצרף האש את הזהב, היינו, שמצרף את הענינים הרצויים.

ומזה נמשך גם הכח לפעול בעולם — לשרוף ולכלות את הקליפות כו', ועד — לפעול בעולם הענין ד"כבשוה".

זאת ועוד:

הענין ד"מחצית השקל" מורה שיהודי מצד עצמו הוא רק מחצה, חצי דבר, וגם הקב"ה כביכול הוא רק מחצה⁴⁷, וכפי שמצינו במדרשי חז"ל⁴⁸ שבנ"י נקראים "תמת"י"⁴⁹ — "תאומתי", והיינו, שבנ"י ביחד עם הקב"ה הם דבר אחד⁴⁵.

ז. וזוהי כללות ההוראה והעידוד בעבודה שלוקחים מפרשת שקלים על כל הזמנים,

(40) שיחות יו"ד שבט (ס) — לעיל ע'

(...) וש"פ בשלה (ס) — לעיל ע'...).

(41) שה"ש ה, א.

(42) ראה שהש"ר עה"פ. רד"ה באתי לגני יג.

(43) תש"י (סה"מ תש"י ע' 111).

(44) ראה גם לקו"ש חל"א ס"ע 132. וש"נ.

(45) ראה קה"ר ושהש"ר בתחלתם.

(46) תניא ספכ"ד.

(47) חסר קצת (המור"ק).

(48) ירושלמי שקלים פ"א ה"ד. במדב"ר פיי"ב, ג. ועוד. הובא בפרש"י עה"ת תשא שם, יג.

(49) ראה גם לקו"ש חל"א ס"ע 132. וש"נ.